

مرکز خدمات آماری و پژوهشی
خوارزمی
www.Kharazmi-Statistics.ir

آموزش نرم افزارهای آماری و پژوهشی

آموزش نگارش مقاله، پایان نامه و رساله

پرسشنامه های استاندارد و محقق ساخته

و ...

خدمت ویژه مرکز آماری و پژوهشی خوارزمی: **محاسبه رایگان آلفای کرونباخ پرسشنامه برای خریداران پرسشنامه**

پس از ورود پاسخ ها به فایل اکسل یا SPSS ، فایل داده ها به همراه پرسشنامه خریداری شده را به ایمیل ما ارسال نموده تا به طور رایگان آلفای کرونباخ محاسبه شود و نتایج برایتان ارسال شود

سایت www.Kharazmi-Statistics.ir

ایمیل kh.stat@yahoo.com

به نام خدا

پرسشنامه نشانگان اختلالات روانی
پرسشنامه (Symptom checklist -90- revised)

پاسخگوی گرامی

با سلام و عرض ادب، از قبول زحمت تکمیل پرسشنامه از شما بسیار سپاسگزارم
لطفا پاسخ مدنظر خود را با علامت ✓ یا ✗ مشخص کنید

ردیف	سؤال	هیچ	کمی	تاحدی	زیاد	خیلی زیاد
۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز سردرد داشته‌اید؟					
۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز عصبی بوده‌اید و از داخل بدن احساس لرزش داشته‌اید؟					
۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز افکار، عقاید یا کلمات ناخوشایند و نامربوطی مرتباً وارد ذهن شما شده‌اند که رهایتان نکنند؟					
۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز دچار ضعف، بی‌حالی و یا سرگیجه بوده‌اید؟					
۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز نسبت به روابط زناشویی بی‌میل شده‌اید؟					
۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز ایرادگیر و بهانه‌جو شده‌اید؟					
۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز این اعتقاد را داشته‌اید که شخص دیگری می‌تواند افکار شما را از راه دور کنترل کند؟					
۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید که دیگران باعث ناراحتی‌ها و گرفتاری‌های شما هستند؟					
۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز فراموشکار شده‌اید؟					
۱۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز در کارها بی‌توجه و بی‌دقت شده‌اید؟					
۱۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز دلخور یا عصبی شده‌اید؟					

ردیف	سؤال	هیچ	کمی	تاحدی	زیاد	خیلی زیاد
۱۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز درد در ناحیه قلب یا سینه داشته‌اید؟					
۱۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز از رفتن به جاهای باز یا به خیابان احساس ترس کرده‌اید؟					
۱۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید که قدرت و بنیه سابق را ندارید و زود خسته می‌شوید؟					
۱۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز این فکر به ذهنتان آمده که به زندگی خود خاتمه دهید؟					
۱۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز صداهایی به گوشتان می‌آید که دیگران نمی‌توانستند آنها را بشنوند؟					
۱۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس لرزش در اندام بدن خود داشته‌اید؟					
۱۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که به بیشتر مردم نمی‌شود اعتماد کرد؟					
۱۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز زود به گریه می‌افتید؟					
۲۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز بی‌اشتها شده‌اید؟					
۲۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز در روابط اجتماعی و یا در رابطه با دیگران احساس خجالت کرده‌اید؟					
۲۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که در یک بن‌بست گیر کرده‌اید که راه پس و پیش ندارید؟					
۲۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز ناگهان و بدون دلیل دچار ترس شده‌اید؟					
۲۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز طوری عصبانی شده‌اید که نتوانید جلوی خودتان را بگیرید (به اصطلاح از کوره در رفته‌اید)؟					
۲۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که بترسید تنها از خانه بیرون بروید؟					
۲۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز برای هر چیز کوچکی، خود را سرزنش کرده‌اید؟					
۲۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز کمردرد داشته‌اید؟					

ردیف	سؤال	هیچ	کمی	تاحدی	زیاد	خیلی زیاد
۲۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید که کارهایتان پیشرفت نمی‌کند؟					
۲۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس تنهایی کرده‌اید؟					
۳۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس غمگینی کرده‌اید؟					
۳۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز برای هر چیزی به شدت نگران و دلواپس شده‌اید؟					
۳۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز نسبت به همه چیز بی‌علاقه شده‌اید؟					
۳۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس ترس داشته‌اید؟					
۳۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز حساس و زودرنج شده‌اید؟					
۳۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که سایرین از افکار خصوصی شما که به کسی نگفته‌اید، با خبر می‌شوند؟					
۳۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز این اعتقاد را داشته‌اید که دیگران شما را درک نمی‌کنند و یا با شما همدردی نمی‌کنند؟					
۳۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که مردم نسبت به شما مهربان نیستند یا شما را دوست ندارند؟					
۳۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز برای اینکه کارها را درست انجام بدهید مجبور بوده‌اید آهسته کار کنید؟					
۳۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز تپش قلب داشته‌اید؟					
۴۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز حالت تهوع یا دل بهم خوردگی داشته‌اید؟					
۴۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس حقارت داشته‌اید یا خود را از دیگران کمتر یا پایین‌تر حس کرده‌اید؟					
۴۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس درد و کوفتگی در عضلات بدنتان داشته‌اید؟					
۴۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که دیگران شما را زیر نظر دارند یا درباره شما حرف می‌زنند؟					
۴۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز در به خواب رفتن مشکل داشته‌اید؟					

ردیف	سؤال	هیچ	کمی	تاحدی	زیاد	خیلی زیاد
۴۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز وقتی کاری را انجام می‌دادید مجبور بوده‌اید آن را چند بار تکرار کنید تا مطمئن شوید درست انجام داده‌اید؟ مثلا در را چند بار امتحان کنید که ببینید بسته است یا خیر؟					
۴۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز در تصمیم گرفتن مشکل داشته‌اید؟					
۴۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز از مسافرت با اتوبوس یا قطار، احساس ترس کرده‌اید؟					
۴۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس تنگی نفس داشته‌اید؟					
۴۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز دچار حالت گرگرفتگی یا سرما سرما شده اید ؟					
۵۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز مجبور بوده‌اید بعضی کارها را نکنید یا بعضی جاها نروید؟					
۵۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز اتفاق افتاده که حس کنید مغزتان کار نمی‌کند؟					
۵۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید بدنتان خواب می‌رود یا گزگز(مور مور) می‌شود؟					
۵۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز در گلویتان احساس گرفتگی کرده‌اید مثل اینکه چیزی در گلویتان گیر کرده باشد؟					
۵۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید که نسبت به آینده امید خود را از دست داده‌اید؟					
۵۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز تمرکز حواس نداشته‌اید؟ یعنی در جمع کردن حواس خود روی کارها مشکل داشته‌اید؟					
۵۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز در بعضی از قسمت‌های بدن خود احساس ضعف و سستی داشته‌اید؟					
۵۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز دچار فشارهای روحی و گرفتگی بوده‌اید؟					
۵۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز در دست‌ها و پاها احساس سنگینی کرده‌اید؟					
۵۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز زیاد به فکر مرگ و مردن بوده‌اید؟					
۶۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز پرخوری داشته‌اید؟					

ردیف	سؤال	هیچ	کمی	تاحدی	زیاد	خیلی زیاد
۶۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز وقتی مردم به شما نگاه می کنند یا درباره شما حرف می زنند احساس ناراحتی می کنید؟					
۶۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز افکاری به ذهنتان آمده که حس کنید مال خودتان نیست و دیگران آنها را توی مغز شما گذاشته اند؟					
۶۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز در خودتان میل شدیدی به آزار رساندن و زدن دیگران احساس کرده اید؟					
۶۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز بعضی صبح ها زودتر از حد معمول بیدار شده اید؟					
۶۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز مجبور بوده اید بعضی کارها همچون شستن، شمردن و دست زدن به اشیاء را تکرار کنید؟					
۶۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز دچار بد خوابی بوده اید و یا چندین بار در شب از خواب بیدار شده اید؟					
۶۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز میل شدیدی به شکستن اشیاء و خرد کردن آنها داشته اید؟					
۶۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته اید که دارای افکار و عقایدی هستید که مخصوص خودتان است و دیگران آن عقاید و افکار را ندارند؟					
۶۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز در موقع روبه رو شدن با دیگران زیاد از حد به رفتار و حرکات خود توجه داشته اید؟					
۷۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز وقتی در جمع بوده اید و همچنین در بازار و مهمانی ها احساس ناراحتی کرده اید؟					
۷۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز حتی کارهای کوچک برایتان سخت و مشکل بوده است؟					
۷۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز دچار هول و وحشت زدگی شده اید؟					
۷۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز در مقابل دیگران یا جمع، از اینکه چیزی بخورید، احساس ناراحتی کرده اید؟					
۷۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز با مردم زیاد جر و بحث و درگیری داشته اید؟					
۷۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز از تنها ماندن ترس و وا همه داشته اید؟					

ردیف	سؤال	هیچ	کمی	تاحدی	زیاد	خیلی زیاد
۷۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که دیگران ارزشی برای کارهایتان قائل نیستند؟					
۷۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز حتی وقتی با دیگران بوده‌اید احساس تنهایی کرده‌اید؟					
۷۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز گاهی طوری ناراحت و بیقرار شده‌اید که نتوانید یکجا آرام بگیرید؟					
۷۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس بی‌مصرفی و بدرد نخوردن داشته‌اید؟					
۸۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز این حساس را داشته‌اید که اتفاق بدی برایتان خواهد افتاد؟					
۸۱	آیا از هفته گذشته تا به امروز داد و فریاد راه انداخته‌اید و یا چیزهایی را پرتاب کرده‌اید؟					
۸۲	آیا از هفته گذشته تا به امروز ترس افتادن و از حال رفتن در کوچه و خیابان یا در انتظار مردم داشته‌اید؟					
۸۳	آیا از هفته گذشته تا به امروز ترس از اینکه اگر به دیگران رو بدهید از شما سوءاستفاده می‌کنند، داشته‌اید؟					
۸۴	آیا از هفته گذشته تا به امروز درباره امور جنسی افکاری داشته‌اید که شما را نگران کند؟					
۸۵	آیا از هفته گذشته تا به امروز این اعتقاد را داشته‌اید که به خاطر گناهایی که مرتکب شده‌اید مستوجب تنبیه و مجازات هستید؟					
۸۶	آیا از هفته گذشته تا به امروز اعتقاد و تصورات ترس‌آمیز داشته‌اید؟					
۸۷	آیا از هفته گذشته تا به امروز این احساس را داشته‌اید که عیب و نقص مهمی در بدنتان پیدا شده است؟					
۸۸	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید که در این دنیا با کسی صمیمی نیستید؟					
۸۹	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس گناه و تقصیر داشته‌اید؟					
۹۰	آیا از هفته گذشته تا به امروز احساس کرده‌اید که دچار بیماری فکری شده‌اید؟					

توضیحات پرسشنامه

عنوان پرسشنامه: نشانگان اختلالات روانی (Symptom checklist -90- revised)

نوع پرسشنامه: استاندارد

تعداد سئوالات: ۹۰ سوال

سوال معکوس: ندارد

بعد یا مولفه: دارد (نه بعد: شکایات جسمانی، بعد وسواس و اجبار، بعد وسواس و اجبار، بعد حساسیت در روابط متقابل، بعد افسردگی، بعد اضطراب، بعد پرخاشگری، بعد ترس مرضی، افکار پارانوئیدی و بعد روان پریشی)

<< مقیاس یا سطح اندازه گیری: لیکرت ۵ گزینه ای

خیلی زیاد	زیاد	تاحدی	کمی	هیچ	پاسخ ها
۵	۴	۳	۲	۱	کد یا نمره (جهت ورود پاسخ ها به اکسل یا SPSS)

<< تقسیم بندی سوالات پرسشنامه نشانگان اختلالات روانی (Symptom checklist -90- revised)

مولفه های متغیر نشانگان اختلالات روانی (Symptom checklist -90- revised): شامل ۹۰ سوال استاندارد

: سوالات ۱ الی ۹۰ پرسشنامه

شکایات جسمانی: شامل ۱۲ سوال: ۱-۴-۱۲-۲۷-۴۰-۴۲-۴۸-۴۹-۵۲-۵۳-۵۶-۵۸

بعد وسواس و اجبار: شامل ۱۰ سوال: ۳-۹-۱۰-۲۸-۳۸-۴۵-۴۶-۵۱-۵۵-۶۵

بعد حساسیت در روابط متقابل: شامل ۹ سوال: ۶-۲۱-۳۴-۳۶-۳۷-۴۱-۶۱-۶۹-۷۳

بعد افسردگی: شامل ۱۳ سوال: ۵-۱۴-۱۵-۲۰-۲۲-۲۶-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۵۴-۷۱-۷۹

بعد اضطراب: شامل ۱۰ سوال: ۲-۱۷-۲۳-۲۳-۳۳-۳۹-۵۷-۷۲-۷۸-۸۰-۸۶

بعد پرخاشگری: شامل ۶ سوال: ۱۱-۲۴-۲۴-۶۳-۶۷-۷۴-۸۱

بعد ترس مرضی: شامل ۷ سوال: ۱۳-۲۵-۴۷-۵۰-۷۰-۷۵-۸۲

افکار پارانوئیدی: شامل ۶ سوال: ۸-۱۸-۴۳-۶۸-۷۶-۸۳

بعد روان پریشی: شامل ۱۰ سوال: ۷-۱۶-۳۵-۶۲-۷۷-۸۴-۸۵-۸۷-۸۸-۹۰

سوال های اضافه: شامل ۷ سوال: ۱۹-۴۴-۵۹-۶۰-۶۴-۶۶-۸۹

پرسشنامه SCL-90-R یکی از پر استفاده ترین ابزارهای تشخیص روان پزشکی است. این پرسشنامه شامل ۹۰ سوال برای ارزشیابی نشانه های روانی است و به وسیله پاسخ گر گزارش می شود و اولین بار برای نشان دادن جنبه های روان شناختی بیماران جسمی و روانی طرح ریزی گردید. با استفاده از این پرسشنامه می توان افراد سالم را از بیمار تشخیص داد.

این پرسشنامه توسط دراگوتیس و همکارانش در سال ۱۹۷۳ معرفی شد و بر اساس تجربیات بالینی و تجزیه و تحلیل های روان سنجی، مورد تجدید نظر قرار گرفت و فرم نهایی آن در سال ۱۹۷۶ تهیه گردید. در ایران میرزایی (۱۳۵۹) مطالعه ای برای هنجاریابی آن انجام داده است. در اگوتیس (۱۹۷۶) پایایی درونی آزمون را گزارش کرده است. بیشترین ضرایب همبستگی برای افسردگی ۰/۹۵ و کمترین آن برای روان پریشی ۰/۷۷ بدست آمده است. در محاسبه پایایی به شیوه بازآزمایی بر روی ۹۴ بیمار روانی پس از یک هفته از اجرا، ضرایب همبستگی بین ۰/۷۸ تا ۰/۹۰ بدست آمده است. در مورد اعتبار آزمون در پژوهش های مختلف، بیشترین همبستگی را برای بعد افسردگی ۰/۷۳ و کمترین آن را برای بعد ترس های مرضی ۰/۳۶ گزارش کرده اند.

این پرسشنامه یکی از پر استفاده ترین پرسشنامه ها است و در ایران نیز در پژوهش های متعدد به منظور تعیین روایی (Validity) و پایایی (Reliability) و همچنین غربالگری و تشخیص اختلالات روانی مورد استفاده قرار گرفته است. به عنوان نمونه می توان به مطالعات فرجاد ۱۳۷۱، دولت آبادی ۱۳۷۱، حیدریان ۱۳۶۶، مظاهری ۱۳۷۲، بهرامی ۱۳۷۸، آقاصادقی ۱۳۷۹، اسماعیلی ۱۳۷۹ اشاره کرد.

نمره گذاری و تفسیر پرسشنامه بر اساس ۳ شاخص به دست می آید:

- ۱- ضریب کلی علائم مرضی Global Severity Index (GSI)
- ۲- معیار ضریب ناراحتی Positive Symptom Distress Index (PSDI)
- ۳- جمع علائم مرضی Positive Symptom Total

پرسشنامه SCL-90-R در گروه های بسیاری با موفقیت به کار رفته است، علاوه بر بیماران روانی، این آزمون در مورد معتادین به الکل، ناتوانی جسمی، بیماران سرطانی، مبتلایان به نارسایی قلبی، بیماران با ناراحتی شدید جسمی و دانشجویانی که راهنمایی و مشاوره لازم دارند و یا به عنوان یک ابزار تشخیصی به کار رفته است. مدت زمان لازم برای اجرا حدود ۱۲ تا ۱۵ دقیقه بوده ولی افراد دقیق ممکن است آن را در ۳۰ دقیقه و یا بیشتر تکمیل نمایند.

توصیف زیر مقیاس های پرسشنامه

۱- شکایات جسمانی

در این بعد ناراحتی‌ها از ادراک عملکرد ناسالم بدن است. در این بعد اشکال در کارکرد سیستم عصبی خودکار و اجزاء تشکیل دهنده آن ظاهر شده و در نتیجه به صورت شکایاتی از عملکرد سیستم قلبی-عروقی-معدی-روده‌ای، تنفسی ابراز می‌شوند. سردردهای تکرار شونده و دردهای عضلانی نیز از شکایات جسمانی هستند.

۲- بعد وسواس و اجبار

علائمی که در این بعد گنجانده شده‌اند، انطباق زیادی با شکل تابلوی بالینی وسواسی دارند. تمرکز این بعد بر افکار، تکانه‌ها و اعمالی است که فرد آنها را به ناچار به گونه‌ای غیرقابل کنترل دانسته و نشان دهنده نوعی باریک‌بینی عمومی در افراد است.

۳- بعد حساسیت در روابط متقابل

به احساس عدم کفایت و حقارت فرد در مقایسه با دیگران تکیه می‌کند. دست کم گرفتن خود، احساس عدم آرامش و ناراحتی محسوس در جریان ارتباط با دیگران از تظاهرات خاص این بعد هستند. افرادی که نمرات آنها در این بعد بالا بوده است مشاهده شده که در ارتباط با دیگران بیش از اندازه آگاه بوده و از خود انتظارات منفی دارند.

۴- بعد افسردگی

معیار افسردگی طیف وسیعی از نشانه‌های بالینی افسردگی را انعکاس می‌دهد. علائم شامل خلق و خوی افسرده، بی‌علاقگی نسبت به لذات زندگی، نداشتن انگیزه و از دست دادن انرژی حیاتی می‌باشد. به علاوه احساس درماندگی، افکار خودکشی و بعضی جنبه‌های شناختی و جسمی افسردگی در این معیار گنجانده شده است.

۵- بعد اضطراب

بعد اضطراب علائم و نشانه‌هایی را نشان می‌دهد که از نظر بالینی اضطراب آشکار شدید را منعکس می‌نماید. علائمی مانند عصبی بودن، احساس فشار و لرزش در اندام‌ها، ترسهای ناگهانی، احساسات وحشت، بیم و نگرانی نسبت به آینده و برخی جنبه‌های جسمانی اضطراب در این مجموعه آورده شده است.

۶- بعد پرخاشگری

این بعد نشان دهنده افکار، احساسات و یا اعمالی است که نشان دهنده وضعیت خلقی منفی ناشی از خشم می‌باشد. این مجموعه سوال‌ها شامل تظاهرات خشم و چگونگی عکس‌العمل نشان دادن به آنها مانند: (حالت تهاجمی، تحریک‌پذیری و خصومت) می‌شود.

۷- بعد ترس مرضی

ترس مرضی در برگیرنده علائمی مانند ترس شدید نسبت به یک فرد، شیئی به خصوص و یا موقعیتی که ویژگی آن غیرمنطقی بودن و عدم تناسب با محرک آن ترس بوده و منجر به رفتار اجتنابی و فرار از آن محرک می‌باشد.

۸- افکار پارانوئیدی

این بعد رفتارهای پارانوئیدی را به عنوان اختلال تفکر مطرح می‌نماید. سوال‌های آن شامل ویژگی‌های اولیه این اختلال مانند سوءظن، خودبزرگ‌بینی، خودمحوری و ترس از دست دادن خودمختاری، هذیان و پرخاشگری می‌باشد.

۹- بعد روان‌پریشی

سوالات این بعد از یک حالت گوشه‌گیرانه و انزوا و نحوه زندگی اسکیزوئیدی تا علائم اصلی اسکیزوفرنی مانند هذیان و انتشار فکر را شامل می‌گردد. این سوال‌ها در برگیرنده تدریجی اختلال از یک حالت خفیف بیگانگی تا روان‌پریشی حاد می‌باشد. ش

سوال‌های اضافه

۷ سوال در آزمون SCL-90-R آمده که تحت هیچ یک از ابعاد نه گانه نیست. این سوالات از نظر بالینی اهمیت دارند و به شاخص‌های کلی آزمون کمک می‌کنند و تمایل بر این است که در مجموع استفاده شوند. این سوال‌ها به عنوان یکی از ابعاد آزمون نمره‌گذاری نمی‌شوند ولی به نمره‌های ضریب کلی ناراحتی اضافه می‌گردند.

شاخص‌های روانی

کار هر یک از این شاخص‌های کلی آن است که با یک نمره سطح و یا عمق وضعیت روانی فرد را از نظر آسیب‌شناسی روانی نشان می‌دهند. هر یک از این شاخص‌ها این کار را به صورت مجزا نشان می‌دهد و جنبه‌های مختلفی از سایکوپاتولوژی را مشخص می‌کند.

ضریب کلی علائم مرضی (GSI)

بهترین نشانه برای سطح و یا عمق یک ناراحتی در حال حاضر می‌باشد و باید در بیشتر مواردی که احتیاج به یک سنجش خلاصه داریم از آن استفاده کنیم. همچنین اطلاعاتی را در مورد تعداد علائم و شدت ناراحتی ناشی از آن را به دست می‌دهد.

جمع علائم مرضی (PST)

به طور ساده شمارش تعداد علائمی است که بیمار به صورت مثبت گزارش می‌دهد. یعنی آنهایی که خود بیمار به دارا بودن آن تا حدی اذعان دارد.

معیار ضریب ناراحتی (PSDI)

یک سنجش خالص از شدت ناراحتی است، یعنی یک سنجش اصلاح شده برای تعداد علائم. عمل آن بیشتر مانند یک سنجش پاسخ در جهت ابلاغ اینکه آیا بیمار افسرده علائم خود را در فرم گزارش از خود بیشتر یا کمتر ارائه می‌دهد.

نمره‌گذاری

پاسخ عبارات به فرم مخصوص نمره‌گذاری بر حسب ۹ بعد مورد نظر به علاوه عبارات اضافی انتقال داده می‌شوند. سپس محاسبات زیر انجام می‌گیرد:

۱- پاسخ‌های مربوط به هر بعد نمره‌گذاری با هم جمع می‌شوند و سپس بر تعداد عباراتی که در آن بعد وجود دارد تقسیم می‌شود. در نتیجه نمره هر بعد می‌تواند ارزشی از صفر که بیانگر عدم ناراحتی است تا بالاترین نمره یعنی چهار که نشانگر ناراحتی شدید است داشته باشد. نتیجه را باید تا دو رقم اعشار گزارش کرد. نظر به اینکه تمام ابعاد به یک روش تفسیر می‌شوند، نمایش وضعیت تعداد زیادی از افراد می‌تواند از طریق بررسی نمره خام سریع‌تر انجام شود.

۲- شاخص کلی علائم مرضی (GSI) را می‌توان با جمع نمره‌های خام (۹ بعد و عبارات اضافی) و تقسیم آن بر ۹۰ بدست آورد.

$$GSI = \frac{\text{مجموع کل امتیازها}}{90}$$

۳- تعداد علائم مرضی مثبت (PST) با شمارش تعداد پاسخ‌هایی که نمره‌ای غیر صفر دارند بدست می‌آید. (جمع تعداد سوالاتی که نمره‌ی صفر گرفته‌اند). $PST = 90 -$

۴- سطح ناراحتی از علائم مثبت (PSDI) یا میانگین شدت ناراحتی می‌باشد. برای محاسبه آن جمع کل نمره‌های خام را بر علائم مرضی تقسیم می‌کنند.

$$PSDI = \frac{GSI}{PST}$$

میانگین نمرات یک و بالاتر از آن حالت مرضی و بالاتر از ۳ حالت روان‌گسستگی را نشان می‌دهد.

نیمرخ روانی فرد را می‌توان به آسانی رسم کرد. همچنین می‌توان به نرم مناسب رجوع کرد تا نمرات خام شدت بیماری به نمره T تبدیل شود. همچنین می‌توان برای هر فرد بر اساس نمرات خام نیمرخ وضعیت روانی وی را رسم کرد. نمرات تراز شده برای زن و مرد- نوجوانان- بیماران سرپایی- بیماران بستری و افراد سالم جداگانه تهیه شده است. اگر آزمودنی به بیش از ۲۰ درصد سوال‌های پرسشنامه و یا به بیش از ۴۰ درصد عبارات هر بعد پاسخ ندهد نمره پرسشنامه یا بعد مورد نظر معتبر نخواهد بود. دستور اجرای پرسشنامه بسیار آسان و عبارات نیز به زبان ساده است و معمولاً نیاز به هیچگونه توضیحات اضافی ندارد. می‌توان فرد را راهنمایی کرد تا میزان ناراحتی یا اختلال خود را در طول فاصله زمانی معینی که معمولاً یک دوره ی یک هفته‌ای است از طریق مشکلات یا شکایات ارائه شده در هر یک از ۹۰ عبارت نشان دهد. این پرسشنامه برای خودسنجی فرد توسط خودش طراحی شده است. اما توسط متخصصان بالینی نیز به عنوان وسیله‌ای برای توصیف وضع و علائم افراد استفاده می‌شود. همچنین برای ارزیابی پیشرفت درمان نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای بدست آوردن نمره بهنجار یا تراز شده (T) کافی است میانگین بدست آمده از هر بعد را مقابل ردیف بعد تراز شده آن قرار دهید تا نمره T بدست آید. برای نمونه نمره تراز شده بعد اضطراب Anx در نرم مردان با نمره خام ۰/۵۸ عبارت است ۰/۶۴ نرم‌های تراز شده پیوست عبارتند از:

۱- نرم مردان سالم. ۲- نرم زنان سالم ۳- نرم نوجوانان (مذکر) سالم. ۴- نرم نوجوانان (مونث) سالم. ۵- نیمرخ خام

منابع

۱. بهرامی، هادی ۱۳۷۸. بررسی اختلالات روانی نزد زندانیان مرد و مقایسه آن با افراد عادی، فصلنامه اندیشه و رفتار، سال پنجم شماره ۱ و ۲.
۲. ستاد مبارزه با مواد مخدر (۱۳۸۱). ارزیابی سوء مصرف مواد مخدر در زندان‌های ایران. پژوهشکده ملی مواد مخدر ایران

"حق انتشار برای مرکز آماری و پژوهشی خوارزمی محفوظ است و هرگونه کپی برداری بدون ذکر مولف پیگرد قانونی دارد."

طراحی، گردآوری، ترجمه و ارزیابی اعتبار و پایایی پرسشنامه
در مرکز خدمات آماری و پژوهشی خوارزمی
www.Kharazmi-Statistics.ir